

पाँचखाल नगरपालिका
पाँचखाल, काभ्रेपलाञ्चोक
३ नं. प्रदेश, नेपाल
आ.व. २०७५।०७६को लागि

नगर उपप्रमुख लक्ष्मी दनुवारज्यूले प्रस्तुत गर्नु भएको

बजेट वक्तव्य

यस गरिमामय सभाका सभाध्यक्ष ज्यू
नगर कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु,
नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

यस नगरपालिकाको तेश्रो नगर सभालाई बजेट वक्तव्य मार्फत नगर उपप्रमुखको हैसियतले सम्बोधन गर्न पाउँदा म गौरवान्वित भएको छु । लोकतन्त्र प्राप्तिको सङ्घर्षमा जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । राष्ट्रियता, लोकतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनमा अगुवाई गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रज नगर वासीहरुको योगदानको उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु ।

नेपालमा राजनीतिक संक्रमणको चरण समाप्त भइसकेको भई समग्र देश संगै स्थानीय स्तरमै सुशासन, विकास तथा समाज रुपान्तरणको सुरुवात भएकोछ । लामो राजनीतिक उतारचढाव पश्चात नेपालको सविधान, २०७२ जारी भई राज्य विधिवत रुपमा संघिय संरचनाको अभ्यासमा गइसकेको छ । आम निर्वाचनका माध्यमबाट जन निर्वाचित पदाधिकारी मार्फत तिनै तहको सरकारले जिम्मेवारी वहन गरि सकेको अवस्था छ । निर्वाचित पदाधिकारीको बहाली संगै आम नागरिकमा आशा, अपेक्षा तथा विश्वास समेत बढेको छ । आम नागरिकको चाहना तथा आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्नको लागि निर्वाचित जनप्रतिनिधी, कर्मचारी, समाजका अगुवा, पत्रकार, बुद्धिजिवी सबै एकजुट भई कार्य गर्नु पर्ने हुन्छ ।

नागरिकको नजिकको सरकारको रुपमा रहेको स्थानीय सरकारहरुले आफ्नो आवश्यकता तथा संभावनाको आधारमा आफ्नो मौलिक सोच, लक्ष्य र उद्देश्य निर्धारण गरिसकेको छ । यस नगरपालिकाले नगरपालिका स्थापना संगै यहाँको परिवेश, पर्यावरण तथा वातावरण सुहाउदो कार्यक्रमहरु निर्धारण गर्दै कार्यक्रम लागु गर्नको लागि यथेष्ट बजेट विनियोजन गर्दै आएको छ । हरेक वर्ष विनियोजन हुने बजेटलाई नगरपालिकाले नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारीता र औचित्यताको आधारमा खर्च गरिरहेको व्यहोरा यहाँहरु समक्ष अनुरोध गर्न चाहान्छु ।

यस नगरपालिकाले आफ्नो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि विभिन्न श्रोतबाट प्राप्त बजेटलाई परिचालन गर्नु पूर्व अधिकतम श्रोतको खोजि गर्नु पर्ने हुन्छ । सोहि आवश्यकतालाई मध्येनजर गर्दै आगामी आर्थिक वर्षमा आन्तरिक राजश्व संकलनको नयाँ श्रोतको खोजि गर्दै आन्तरिक आयमा बढोत्तरी हुने अनुमान गरेको छु ।

यस नगरपालिकाको चालु आर्थिक वर्ष २०७४।७५को संशोधित अनुमानित आय व्यय तथा आगामी आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को अनुमानित आय व्यय सहितको बजेट वक्तव्य प्रस्तुत गर्दछु ।

म अब चालु आर्थिक वर्षको आर्थिक स्थितिको अनुमानित अवस्थालाई यहाँहरु समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

चालु आर्थिक वर्षको लागि विनियोजित कुल बजेट रु. ४४ करोड ७४ लाख ६० हजार ७३ रुपैया मध्ये सामाजिक सुरक्षा, गरिब संग विशेष्वर, स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम र सडक बोर्डमा नगरपालिकालाई प्राप्त रकम सोही शिर्षक अर्न्तगत खर्च गरिएको छ र खर्च हुन नसकेको सम्बन्धित शिर्षकको रकम मूल श्रोतमै फिर्ता पठाईने छ । उल्लेखित शिर्षकमा खर्च भई बाँकी रहेको रकम अर्न्तगत पूजिगततर्फ रु. २० करोड ९५ लाख ८५ हजार विनियोजित गरिएकोमा रु. १५ करोड ५३ लाख ७४ हजार ३१७ अर्थात ७४.१३ प्रतिशत अनुमानित खर्च हुने देखिन्छ, त्यस्तै चालु अर्न्तगत रु. ४ करोड १९ लाख ५ हजार ६५ रुपैया विनियोजन गरिएकोमा रु. ३ करोड ६३ लाख १९ हजार ७ सय ६४ रुपैया अनुमानित खर्च भएको छ यो खर्च कुल चालुको ८६.६७ प्रतिशत खर्च हो ।

चालु आवा मा अनुमानित राजश्व संकलनको लागि रु. २ करोड ४० लाख ३७ हजार १ सय रुपैया लक्ष्य लिईएकोमा आर्थिक वर्षको असार १६ सम्ममा रु. ३ करोड १६ लाख २० हजार २ सय ७३ उठाईएको छ । सो उपलब्धी हाम्रो लक्ष्य भन्दा रु. ७५ लाख ८३ हजार १ सय ७३ रुपैया अर्थात ३१.५७ प्रतिशत बढी हो । राजश्वको प्रमुख श्रोतको रुपमा रहेको घर नक्सा पासले हाल सम्म कुल राजश्वको २९.३६ प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ । यो अनुमान आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्ममा अभै केही बढ्ने अपेक्षा लिएको छु ।

सभाध्यक्ष ज्यू

नगर कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु,

नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

म अब आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को यस बजेटको उद्देश्यहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

- आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकास गरी समुन्नत, सुदृढ अर्थतन्त्रको निर्माण गर्ने,
- नगरवासीको मौलिक हकको रुपमा रहेका जीवनयापनका न्यूनतम आधारभूत आवश्यकताहरुको शीघ्र परिपूर्ती गर्दै गरिबी, विपन्नता र पछ्यौटेपनको अन्त्य गर्ने,
- साधन श्रोत, अवसर र क्षमताको विकास तथा उच्चतम उपयोग गरी आम नगरवासीको आर्थिक आयमा बृद्धि गर्ने ।

आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को यस बजेटको प्राथमिकताहरु निम्नानुसार प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- गत आर्थिक वर्षमा यस नगरपालिकाको पहिलो प्राथमिकतामा खानेपानी आयोजनाहरु राखेकोमा यो वर्ष समेत पहिलो प्राथमिकतामा गत वर्ष सुरुवात भई अधुरा रहेका खानेपानी आयोजनाहरुलाई पूर्णता दिने र सडक विस्तार, स्तरोन्नती तथा कालोपत्रे गर्ने कार्यलाई दोश्रो प्राथमिकतामा राखेको छु ,
- नगरवासीको आर्थिक आयमा बृद्धि गर्नको लागि लघु उद्यमका कार्यक्रमहरु,
- सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतका कार्यक्रमहरु
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा नागरिकलाई अनुभूति हुने प्रकारको सुशासनका कार्यक्रमहरु
- आर्थिक विकासका नयाँ ढोका खोलिने, जस्तै कृषि सडक, पर्यटन सडक, खानेपानी,
- पिछडिएका क्षेत्र, वर्ग र समुदायले प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने र नयाँ रोजगारीको श्रृजना हुन सक्ने योजना तथा कार्यक्रमहरु ।
- स्वास्थ्य र शिक्षाको उपलब्धता तथा गुणस्तरियतामा अभिवृद्धि हुने कार्यक्रमहरु,
- महिला तथा बालबालिकालाई प्रत्यक्ष फाइदा हुने कार्यक्रमहरु,
- वातावरण संरक्षण तथा विकास हुने कार्यक्रमहरु,
- विपद्बाट कम क्षति पुग्ने र विपद्को समयमा उद्धार गर्न सघाउ पुग्ने योजना तथा कार्यक्रमहरु,

- दलित, पिछडा वर्ग, जनजाति, सिमान्तकृत समुदायको रोजगारी तथा प्रतिनिधित्वलाई टेवा पुचाउने योजना तथा कार्यक्रमहरु,
- अधुरा र क्रमागत योजनाहरुलाई पुरा गर्ने बजेट तथा कार्यक्रमहरु ।

स्थानीय सरकारले आफ्नो बजेटको उद्देश्यहरु हासिल गर्न र प्राथमिकताहरु कार्यान्वयन गर्नको लागि संघ, प्रदेश, विभिन्न दातृ निकाय, सहकारी, निजी क्षेत्र र राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु सँग सहकार्य गरिनेछ ।

अब म यस अधि प्रस्तुत भएको नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि बजेट विनियोजन र श्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्दछु ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०७५।७६ का लागि रु. ५७ करोड ९८ लाख २१ हजार विनियोजन गरेको छु । कुल विनियोजनमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदानको रु. १६ करोड ६५ लाख, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदानको रु. १ करोड ८९ लाख २१ हजार तथा सामाजिक सुरक्षाका लागि प्राप्त हुने अनुमानीत रकम रु. ६ करोड २० लाख, सडक बोर्ड बाट प्राप्त हुने रु. ४० लाख समेत समावेश गरेको छु । उल्लेखित शिर्षकमा प्राप्त हुने खर्चहरु सोही शिर्षकमै खर्च हुने छ । कुल विनियोजित बजेटबाट उल्लेखित शिर्षकगत बजेट छुट्याई बाँकी रहने रकम रु. ३३ करोड २४ लाख मध्ये समपुरक तथा विशेष कोषको लागि रु. २ करोड बजेट विनियोजन गर्दा बाँकी ३१ करोड २४ लाख मध्ये पूँजिगत तर्फ रु. २३ करोड ७९ लाख रुपैयाँ अर्थात ७६.१५ प्रतिशत र चालु तर्फ रु. ७ करोड ४५ लाख रुपैयाँ अर्थात २३.८५ प्रतिशत रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

पूँजिगतमा विनियोजित बजेट अन्तर्गत प्रत्येक वडामा कम्तिमा रु. ६० लाख नघट्ने गरी कूल रु. ७ करोड ८० लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छु । चालु आ.व.मा कार्य प्रारम्भ भई विभिन्न कारणले कार्य सम्पन्न हुन नसकेको आयोजनाहरुलाई आगामी आर्थिक वर्षमा समेत निरन्तरता दिने गरि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

चालु खर्च अन्तर्गत कर्मचारीको लागि तलब भत्ता, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले व्यवस्था गरेबमोजिमको स्थानीय कर्मचारीको अवकास कोष, प्रदेश सरकारको निर्णय बमोजिम निर्वाचित पदाधिकारीको चालु आ.व.को तलबको दायित्व तथा आगामी वर्षको तलब भत्ता गरि कुल रु. ६ करोड ५९ लाख १६ हजार रुपैयाँ खर्च हुने अनुमान गरेको छु । नगरपालिका र अन्तर्गतका कार्यालय संचालनको लागि रु. ८५ लाख ८४ हजार रुपैयाँ खर्च हुने अनुमान गरेको छु ।

आगामी वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोतहरु मध्ये नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार गरि रु. ५३ करोड २० लाख ५० हजार रकम अनुदान मार्फत व्यहोर्दा कुल विनियोजित रकममा देखिने न्यून रु. ४ करोड ८७ लाख २१ हजार रुपैयाँ आन्तरिक राजश्व संकलन मार्फत पुरा हुने अनुमान गरेको छु ।

सभाध्यक्ष ज्यू
नगर कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु,
नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

अव म क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

यहाँहरूको अनुमतिले क्षेत्रगत कार्यक्रमको रूपमा तपशिल बमोजिमको कार्यक्रमका लागि तपशिल बमोजिमको बजेट विनियोजन गरेको छु ।

क. आर्थिक विकास : आर्थिक विकासको क्षेत्रमा यस नगरपालिकाको सकारात्मक प्रगति रहेको छ । खास गरी यहाँ उत्पादित कृषि र पशुजन्य उत्पादनले नजिकै रहेको काठमाडौंमा राम्रो बजार पाइरहेको छ । यस क्षेत्रमा उत्पादित तरकारी, फलफुल तथा दुध र दुग्ध जन्य पदार्थले यस नगरपालिकाका नागरिकहरूलाई व्यवसायिक बनाएको छ । साथै हरेक वर्ष खुल्दै गएका होटल तथा रेष्टुरेण्टहरूले पर्यटन विकासमा सहयोग पुऱ्याउदै आएको छ । यस आ.व. मा सञ्चालन भएका विकास कार्यक्रमबाट अझ थप सुधार भएको महसुस गरेको छु । यही तथ्यलाई सहयोग तथा प्रवर्द्धन गर्नको लागि आगामी आर्थिक वर्षको लागि आर्थिक विकासमा कुल रु. १ करोड २९ लाख ४५ हजार रुपैया अर्थात ५.४४ प्रतिशत रकम विनियोजन गरेको छु ।

ख. सामाजिक विकास: शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, महिला, बालबालिका, दलित, जनजाति, पिछडिएका वर्ग, अपांड्गता भएका नागरिक तथा ज्येष्ठ नागरिकको उत्थान र विकासको लागि गत आ.व. मा सञ्चालित कार्यक्रम तथा योजनालाई अझ परिष्कृत गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । आगामी वर्षबाट यस पाँचखाल नगरपालिकाले सामाजिक सुरक्षा भत्ता पूर्ण रूपमा बैंकिङ प्रणाली मार्फत वितरण गर्ने तयारी पुरा गरेको छ । यसबाट लाभग्राहीले सामाजिक सुरक्षा भत्ता सहज रूपमा प्राप्त गरेको महशुस गरेको छु । आगामी अर्थिक वर्षका लागि सामाजिक विकासमा रु. ७ करोड ९४ लाख ४५ हजार रुपैया अर्थात ३३.३९ प्रतिशत रकम विनियोजन गरेको छु । साथै विभिन्न गैर सरकारी संस्थाबाट यस नगरपालिकामा करिब रु. २ करोड ८ लाख ९१ हजार रुपैया खर्च हुने अनुमान गरेको छु, जुन बजेट नगरपालिकाको कुल विनियोजनमा समावेश गरिएको छैन ।

ग. पूर्वाधार विकास : पाँचखाल नगरपालिका क्षेत्र भित्र विगतमा निर्माण भएका कच्ची धुले सडकलाई क्रमिक रूपमा स्तरोन्नती गरी बाह्रै महिना सवारी चलन सक्ने बनाउने सोचका साथ आगामी आ.व.को वार्षिक बजेटमा बाटो ग्राभेल गर्न विभिन्न सडकहरूमा रकम विनियोजन गरिएको थियो । सो अनुसार अधिकांस सडकहरूमा विनियोजित बजेट अनुसारको कार्य सम्पन्न हुने क्रममा रहेको छ । त्यस्तै गरी सामुदायिक भवन निर्माण, विद्युतिकरण तथा साना पुल पुलेसा निर्माणको कार्य विनियोजित स्रोत अनुसार सम्पन्न भएका छन् । आगामी आर्थिक वर्षको लागि पूर्वाधार विकासमा कुल रु. १३ करोड ५८ लाख ६० हजार अर्थात ५७.११ प्रतिशत रकम विनियोजन गरेको छु ।

घ. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन : गत आ.व.मा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनको लागि उल्लेखनिय रूपमा बजेट विनियोजन नगरिएता पनि यस तर्फ नगरपालिकाले क्रमिक रूपमा नयाँ नयाँ

कार्यक्रम ल्याउने र सञ्चालन गर्ने योजना बनाएको छ । त्यस्तै भुक्म्पबाट भत्केका निजी तथा सरकारी भवनको निर्माणमा आशातित प्रगति नभएतापनि आगामी आ.व.बाट यस तर्फ विशेष कार्ययोजनाका साथ अगाडि बढिनेछ । आगामी आर्थिक वर्षको लागि वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनमा कुल रु. ७७ लाख ७५ हजार अर्थात ३.२७ प्रतिशत रकम विनियोजन गरेको छ ।

ड. सुशासन तथा संस्थागत विकास : पाँचखाल नगरपालिकाको संस्थागत विकास गर्न आवश्यक कर्मचारी, भवन, प्रविधि तथा उपकरणको अझै अभाव खड्किरहेको छ । खास गरी नगरपालिका भवनमा ठाउँ अभाव भएको हुनाले कर्मचारीले काम गर्ने स्थान र सेवाग्राहीले सेवा लिन केही कठिनाई भएको महसुस गरिएको छ । गत वर्ष प्राप्त अनुदानबाट नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरुको भवन निर्माण गर्न शुरु गरिएता पनि विविध कारणले यसमा आशातित उपलब्धी हुन सकेन । विगत आर्थिक वर्ष देखि कायम हुदै आएका बेरुजुहरुको फछ्यौट गर्ने कार्यलाई तिब्रताका साथ अगाडी बढाईनेछ । यस नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतको बढोत्तरी गर्ने तथा यथार्थ अभिलेखिकरणका लागि यस आर्थिक वर्षमा व्यवसाय दर्ता सप्ताह मनाईनेछ । आगामी आर्थिक वर्षको लागि सुशासन तथा संस्थागत विकासमा कुल रु. १८ लाख ७५ हजार अर्थात ०.७८ प्रतिशत विनियोजन गरेको छ ।

आ.व. २०७५।०७६ को प्रस्तावित बजेटलाई क्षेत्रगतरुपमा देहाय अनुसार विनियोजन गरेको छु ।

रु हजारमा

सि नं.	विषयगत क्षेत्र	प्रस्तावित बजेट	प्रतिशत
१	आर्थिक विकास	१२९४५	५.४४
२	सामाजिक विकास	७९४४५	३३.३९
३	पूर्वाधार विकास	१३५८६०	५७.११
४	वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	७७७५	३.२७
५	सुशासन तथा संस्थागत विकास	१८७५	०.७८
जम्मा		२३७९००	१००.००

सभाध्यक्ष ज्यू
नगर कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु,
नगर सभा सदस्य ज्यूहरु,

योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा त्यसको सफल कार्यान्वयन गर्नु हाम्रो लागि चुनौतिको विषय हो । अर्को तर्फ योजनाको कार्यान्वयन गर्दा त्यसको गुणस्तर कायम गर्ने तथा समयमा नै सम्पन्न गर्नु पनि त्यतिकै महत्वपूर्ण विषय रहेको छ । विकासका कार्यक्रम केकति सम्पन्न गर्नु भन्दा पनि त्यसबाट नागरिकको जीवनमा हामीले के कति परिवर्तन ल्यायौं, कार्यान्वयन भएका योजनाहरुको कस्तो प्रभाव रह्यो त्यो नै महत्वपूर्ण विषय हो । चालु आर्थिक वर्षमा संचालित योजनाहरुको दिगोपना तथा उपयोगितामा आम नागरिकको कस्तो प्रतिक्रिया छ, सो को समिक्षा गरिनेछ । यि सवालहरुमा हामी सबैले मनन गर्नु पर्ने आवश्यक छ ।

भावी दिनमा सम्बृद्ध र सुसंस्कृत पाँचखाल बनाउन राजनैतिक दल, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र, पेशागत संस्थाका महानुभावहरु, शिक्षक, पत्रकार लगायत सबै पाँचखाल बासीमा हार्दिक अपिल गर्दछु, साथै यस सभामा उपस्थित भई विषेश सम्बोधन मार्फत यस सभाको गरिमा बढाईदिनुभएकोमा माननीय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री गोकुल प्रसाद बाँस्कोटाज्यू र माननीय प्रदेश सभा सदस्य लक्ष्मण लम्सालज्यू प्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

अन्तमा संवैधानीक अधिकारको अधिकतम प्रयोग गर्दै यस नगरपालिकाले आफ्नो विकास निर्माणका योजना आफै बनाई, आफ्नो विकास आफैले गर्ने सौभाग्य प्राप्त गरेको यस विशिष्ट अवसरमा नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु, विषयगत कार्यालयका कर्मचारी साथीहरु, प्रतिनिधित्व गर्दै यस सभामा उपस्थित हुनु भएका महिला तथा सज्जन वृन्दहरु प्रति कृतज्ञता सहित पाँचखाल नगरपालिकाको तर्फबाट यहाँहरु सम्पूर्णमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

जय पाँचखाल !

धन्यवाद !!

लक्ष्मि दनुवार
नगर उपप्रमुख
पाँचखाल नगरपालिका,
पाँचखाल, काभ्रेपलाञ्चोक
मिति : २०७५ असार १७ गते ।